

PRZYTACZAĆ (52) *vb impf*

W inf -tã- (6), -ta- (5); -ta- *MurzNT*, *GliczKsiąż* (2); -tã- : -ta- *LubPs* (1:1), *RejPos* (5:1); *drugie a jasne*; *w pozostałych formach* -tã- (35), -ta- (2); -tã- : -ta- *Mącz* (4:1), *BielSpr* (2:1).

inf przytaczać (11). ◊ *praes 1 sg* przytaczam (6). ◊ [2 *sg* przytaczasz.] ◊ 3 *sg* przytacza (10). ◊ 1 *pl* przytaczamy (4). ◊ [2 *pl* przytaczacie.] ◊ 3 *pl* przytaczają (7). ◊ *praet 3 pl m pers* przytaczali (6). ◊ *fut 3 sg m* będzie przytaczał (1). ◊ [con 3 *sg m* by przytaczał.] ◊ 3 *pl m pers* by przytaczali (1). ◊ *impers praet* przytaczano (1), przytaczało się (1). ◊ *part praes act* przytaczając (4).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVII* (z *Cn*); *ponadto XVII(XVIII) w.*

1. *Toczyc, tj. obracajac dookoła osi, np. na kołach, zbliżać do jakiegoś miejsca; advolvere Mącz, Calep; admovere rotando Cn [w tym: co (3)] (5)* : *Advolvo*, *Przıtaczam/ przıtwalam*. *Mącz* 506d; *Calep* 30a.

prytaczać dokąd (3): Były też *Plutei* o trzech kołkach/ które przytaczali pod mur przykryte dachem dla wderzenia z wierzchu [...] / pod kthoremi mogło lie kilkodzieliąt Ludzi zachować co mury podkopywali *BielSpr* 61v, 9, 61.

2. *Doprowadzać do czegoś, wywoływać jakiś stan* (1) :

Zwrot: »[co] ku [jakiemu] końcowi przytaczać« (1): *A thák gdyż wízytki rzeczy ku końcu przychodzą/ A mądrzy pośpolicie zówždy ná to godzą/ Aby ie ku tákiemu ná wízem przytaczáli/ Ktoryby napocźciwízy sobie obaczáli*. *RejWiz* 49.

3. *Podawać, przekazywać jakąś treść, cytować; afferre, allegare, citare, inferre, infulcire, inicere, interponere, laudare, producere, proferre, recitare Cn [w tym: kogo, co (34)] (38)* : *Nad tho racie y obroni scheraffedinowe czy obadwa thełch przıtthaczali LibMal 1548/145; Chćac go tedy zbłędu tak załofne⁸⁰ wywieśc nawiedzali⁸⁰ przez ośm dni iefli niewięcyi wízelakich nauk doctorowie/ miłtrzowie i infzy ludzie rozmaicie vczeni/ i co ktorému znich pán bóg wżyczyć ráczył/ zwielką to chucią ku pociéłżeniu ie⁸⁰ przytaczali*. *MurzHist* E3; *MurzNT* 103v; *Wyemy tedy nye tylko s píłmá fwyętego/ że [...] ty kthore [Pan Bóg] nyepłodem náwyedza iż ná nędznym á yákoby pokalányim łtopnyu fą: ále y z infłych hıstorry doczełnych kłiąg też to obaczywamy/ gdzye nie potrzebá ich yeft wyele przytaczác/ ponyewalż iż łami okyem łwym [...] obaczamy łkwyerk a gomom myedzy temi/ ktorzy płodu nyemogą dołtác* *GliczKsiąż* C4v; *LubPs* T4; *KwiatKsiąż* Cv; *RejPos* 257v, 334; *CzechRozm* 225; *Ná pierwłzym łwoim tonie/ Łácińłkim ięzykiem poczęła wyłławiac Troycą w iedności/ y iedność w Troycey: dziwne y niewymowne rzeczy przytaczáiac* *SkarŻyw* 583; *SarnStat* 51; [*GilPos* 24v].

prytaczać z kogo [= z autora], z czego (3): *LubPs Vv marg*; *SarnUzn* D5v; *A náwet z Augułtıná ł. przytaczáią on wierłz: Egenus frater Deo antepoendus*. *SarnStat* 1275.

prytaczać komu (8) [*w tym: sobie* (5)], *czemu* (1): *Gdyż i zacni przodkowie minęłego wieku/ Widząc iż nic miłżego nie ma być człowieku/ Po łálce Pána łwego nád łławę pocźciwą/ Ktora czyni káždemu wiecznie pámięć żywą. Nawięcye lie tym píłmem tu zówždy paráli/ Ktorym łwiátu powinnośc iego przytaczáli*. *RejWiz* 3; *RejPos* 348v. *Cf* »przed oczy przytaczać«, »prytaczać na plac«, »sobie na pamięć przytaczać«.

prytaczać o czym (3): *Ale iż infza iefł łpráwiedlıwośc dułzna á rozna od tey cielełney/ á fnadż więcye o tey tu Pan przytaczác raczy* *RejPos* 265v; *SarnStat* 1274, 1288.

przycaczać za czym [= *na poparcie czegoś*] (1): Bo ono co zá pieniężną winą/ chcąc ią mieć/ przycacząią [*quod praetexitur numationi retinendae*]/ że ieiliby mężoboyce ná gárdle byli karáni/ musiałaby Rzeczpołpolita ítráciwłzy iednego człowieká závždy zárázem y drugiego ítrácić/ tedy to dáleko prawdy. *ModrzBaz* 28.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia w zdaniu nadrzędnym (1): Potym záfię Pan tu przycacząć raczy ítan miłofiernych ludzi/ iż ie też pewnie nieomylnie miłofierdzye minąc nie może. *RejPos* 266.

Z przycaczeniem (1): Przycacząią z Ianá s. Ktorego wy zowiecie Bogiem wálzým Ociec moy íeft. *SarnUzn* D5v.

Fraza: »jako [*kto*] przycacza« (2): Ale y do Korintow/ iáko to y Brencius przitacza/ w czwarthym rozdzieleniu Páweł s. mowi: Kriřtus práwi ofwiecił řwiátłócią řercá náłze Bożey náuki w Perfonie Iezu Kriřtá. *SarnUzn* B6v; *PowodPr* 38.

Zwroty: »przycaczać miejsca« [*szyk zmienny*] (2): *SarnUzn* D6; Obáčz/ iż tu/ y niżey Apořtoł nie mowi o pořtách/ áni o řwiętách Chřeřćijáńřkich/ ále o ceremoniách Zydowřkich [...]. Przeřoż głupie á niebácznie czyniá/ ktorzy te mieyřcá náprzećiw pořtom y řwiętóm Chřeřćijáńřkim przycacząią. *WujNT* 570.

»[*komu*] przed oczy przycaczać« (2): Czo řoby s Přáľmu thego przed oczy przycacząć mamy. *LubPs* Vv *marg*; *RejPos* 215.

»pismo przycaczać« (2): *SarnUzn* F7v; A coby o tey ták řwiętey á chwalebney řwiátłóci piřmá y wywodow przycacząć řie miáło/ ínadźby im y końcá nie było. *RejPos* 338.

»przycaczać na plac« [*w tym: komu* (2)] [*szyk zmienny*] (3): *LubPs* T6v; A przeto thu řobie ná plác przycacząmy przed tą rořpráwą řwiętą náłzą y onego Saulá vpádłego/ ktorzy řie nie bał rořkazánia Páńřkiego: y tego nędznego Herodá/ ktorego wđdy řtrách ruřzał *RejPos* 320, 246.

»przykład(y) przycaczać« [*szyk zmienny*] (4): Nye chcę wyele o thym piřác áni przyřkádow przycacząć/ koźdy kto řie czúye nyechay řiebye řámego wtym przyřkádem řie połóży. *GliczKsiqż* E3v; *BibRadz Is* 41 *arg*; A nieodřtrelayáč řię namniey od tegořz rodzayu podobienřtw/ ten przyřkád maluchny ku ínadneyřzemu wyrozumieniu przycacząmy/ yř [...]. *KwiatKsiqż* B2; *SarnStat* 1265.

»řobie ná pámięć przycaczać« [*szyk zmienny*] (3): *LubPs* T6v *marg*; *RejPos* Ooo2; Y myć řie téż dźiwowác ínadz nie przeřtawamy/ A zwałřczá gdy ná pámięć řobie przycacząmy Młóđźieńcá tego [*tj. Józefa*]/ ktorzy oto przed wřzytkimi Kwitnáł/ á vřidlon íeft řpráwámi tákimi. *GosłCast* 30.

[»řłowa [*czyje ku czemu* [= *w zwiřzku z czym*]] przycaczać«: Także też y drugie řłowá Páńřkie [...]/ w ktorych Duchá S. Apořtołóm obiecowáł/ ku themuř przycacząćie. *HerbOdpow* Q7v.]

4. *Odnosić do kogoř lub czegoř jakář treść, twierdzić, że wypowiedź dotyczy kogoř lub czegoř, nawiązywać [co]* (5) :

przycaczać do kogo, do czego (1): A rzecz dźiwna/ przy nimże tam byli drudzy Apořtołowie/ iako dokłáda Lukář S. Iędrzey/ y Ian/ y Iákub/ ná tořz od Páná powołáni: á iednák do řámego Piotrá do łodki y řięci iego rzecz tę y táiemnicę Zbawicieł [!] przycaczą. *SkarŻyw* 597.

przycaczać ku czemu (1): *Mącz* 199a *cf W* *połáczeniu szeregowym*.

przyczać na kogo (2): Oto każdy który mowi poŝpolite przyŝlowie/ ná cię [*Jerozolimo*] ie będzie przyczał [*in te adsumet*]/ mowiąc: Iáka máthká táka y dziewká iey. *Leop Ez* 16/44; *BibRadz Is* 66 arg; [*WierzNauka* 188].

przyczać o kim (1): Gdy my tym to iuż ŝpoŝobem ŝtáry zakon wykłádamy przez nowy/ tedy oni powiedáią/ że to ieŝt zła *confequentia*. Poniewaŝ my pokázuemy/ że iedny piŝmá ták o Oycu iáko y o Sinie zaráz Duch ŝwięty przyczá. Oni mowią/ że to nie idzie zá tym *SarnUzn E6*.

W połączeniu szeregowym (1): Alludit ad dictum Catonis Frons occipitio prior, Przirzina álbo náatucha/ álbo prziwodŝi przirácza [!]/ ciągnie ku tym ŝłowóm/ Czoło yeŝt pierwe niŝli tył. *Mqcz* 199a.

5. *Dodawać, dokładać* (1) : Adglomeratio et conglomeratio, Prziwiyam/ Przitaczam. *Mqcz* 146d.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (2) : Admoveo, Przitykam/ dotykam/ przitaczam/ przichilam *Mqcz* [234]a, 229d.

Synonimy: 1. przymykać; 3. cytować, podawać; 4. przywodzić.

Formacje współrdzenne cf TOCZYĆ.

Cf PRZYTACZANIE, **PRZYTACZANY**

AĆ